

Area Monitoring System (AMS)

Praha 25. srpna 2023

Evropská komise závazně stanovila pro všechny členské státy EU k zavedení monitoring zemědělských ploch pomocí družic. Na jaře letošního roku proto došlo pod patronátem Státního zemědělského intervenčního fondu ke spuštění systému AMS (Area Monitoring System), který představuje moderní a progresivní nástroj sloužící k ověření způsobilosti podaných žádostí o dotace pro všechna opatření na plochu v rámci jednotné žádosti. Systém dokáže ověřit, zda byly na pozemku uskutečněny deklarované zemědělské aktivity, k jejichž plnění se klient v žádosti zavázal.

Z pohledu žadatele je klíčovým nástrojem tzv. semafor v Portálu AMS. Ten funguje na stejných principech jako ten klasický, ačkoliv využívá širší spektrum barev. Nicméně i v tomto případě se vše podstatné točí kolem zelené, oranžové a červené. Zelená barva značí splnění podmínky, červená naopak její nesplnění. Dokud nenastane rozhodný termín pro danou podmínku, mají tyto barvy světlý odstín. Jakmile termín uplyne, zbarví se semafor plně zeleně/červeně v závislosti na splnění/nesplnění dané podmínky. Oranžová barva je užitá v případech, kdy není možné jednoznačně rozhodnout a je potřeba dalšího přezkoumání situace skrze tzv. následnou aktivitu – po výzvě jde o zaslání geotagované fotografie.

Před zahájením monitoringu se na semaforu objevuje ještě barva šedá. Tou se pro změnu rozumí, že podmínka dosud nebyla vyhodnocena. Přetrvat může tam, kde pozemky monitorovat nelze, což nastává nejčastěji u příliš malých či úzkých pozemků, případně může na snímcích vadit oblačnost.

Barva semaforu, jinak řečeno výsledek monitoringu, se vždy vztahuje ke konkrétnímu pozemku a konkrétní podmínce. Protože družicový monitoring probíhá průběžně, barva vždy odpovídá poslednímu známému stavu pozemku. Záleží na druhu podmínky, jak často a jakým směrem se semafor může měnit. U podmínek stanovených ke konkrétnímu datu (například plnění seče) se zelená na semaforu již nemůže změnit na červenou (nesplnění podmínky). Naopak u podmínek, které jsou kontrolovány po celou dobu závazku (například změna kultury), se barva na semaforu měnit může.

Nutno zmínit, že v rané fázi ostrého provozu se v Portálu AMS vyskytly dvě chyby v procesu zpracování dat, konkrétně se jednalo o nesprávnou identifikaci u plodin a sečí. V tomto směru mohli být i někteří žadatelé, kteří podmínky plní, zneklidněni, když na výše zmíněném semaforu, který vizualizuje výsledky, viděli na základě těchto chyb červenou. Pro uklidnění postačí vysvětlit princip fungování systému.

Jako podklad pro vyhodnocení plnění podmínek slouží soubor řady snímků pořízených v průběhu daného časového období. Každý snímek nemusí být nutně průkazný (družici může kupříkladu vadit oblačnost) a mezi jejich pořízením a vyhodnocením uběhne několik dní. Z tohoto důvodu může nastat situace, že i když má žadatel podmínku řádně splněnou, může se semafor z výše zmíněného důvodu zbarvit dočervena. Pokud ale byla podmínka reálně splněna, dojde při dalším vyhodnocení k aktualizaci a semafor se zbarví řádně dozelená. Při splnění podmínky proto skutečně není třeba mít obavy.

Aktuálně platí, že AMS, případně portál, je funkční, ovšem vyhodnocování dat není k dnešnímu dni ukončené a pořád dochází k opětovnému přehodnocení na základě nových snímků, což vede ke zvyšování přesnosti nasbíraných dat (a správnému vyhodnocení). Z toho důvodu také v tuto chvíli dochází k přepočítání semaforů tak, že vyhodnocení satelitních dat vytvoří pouze zelená, anebo světle červená, případně šedá. Nicméně v tuto chvíli pořád ještě probíhá proces vyhodnocování podmínek, tudíž s přísunem nejnovějších dat (nejaktuálnějších družicových snímků) se semafor může změnit na zelenou.

Pro šedé případy bude provedena podrobná analýza a na části z nich, bude žadateli nastaven semafor na oranžovou barvu a bude pracovníkem SZIF vyzván k doložení geotagované fotografie. To znamená, že žadatelé, pokud nebudou ze strany SZIF vyzváni k doložení geotagovaných fotografií (pouze pro oranžovou variantu semaforu) nemusí vůči SZIF aktuálně činit žádné kroky.

Důležité je, že objeví-li se tedy na semaforu tmavě červená, může žadatel podat změnovou žádost, ohlášení vyšší moci, nebo dodatečný důkaz o splnění podmínky. Do formuláře „Dodatečný důkaz“ stačí, když žadatel uvede alespoň datum a základní popis toho, kdy a jak ke splnění podmínky došlo (kdy bylo posekáno, či jaká plodina byla na uvedeném DPB vyseta). Na základě uvedení data může následně SZIF provést manuální kontrolu časové řady satelitních snímků a zaměřit se na období uvedené žadatelem. Žadatel může své tvrzení podpořit i zasláním geotagované fotografie, nebo jako přílohou formuláře vložit jakoukoliv jinou fotografii pořízenou mimo aplikaci GTFoto.

Na závěr bychom rádi uvedli, že spuštění systému přináší i pro žadatele řadu výhod. Významně se tak rozšiřuje portfolio nástrojů, pomocí nichž mohou žadatelé a Fond komunikovat. Systém AMS má v první řadě dopomoci ke zrychlení, zjednodušení a zefektivnění vzájemné komunikace a přispět k prohlubování partnerského vztahu mezi žadatelem a Fondem. Cílem primárně není odhalovat pochybení, nýbrž zavčas upozornit na potenciální nesrovnalosti a umožnit nápravu bez jakékoliv penalizace. Díky možnosti průběžně sledovat výsledky, reagovat na ně a de facto ihned s Fondem komunikovat, promyšlenému systému upozornění či možnosti podat změnovou žádost po nalezení chyby před vydáním rozhodnutí má systém výrazný preventivní charakter.

Za zmínku taktéž stojí, že v rámci Portálu AMS je již mimo jiné plně funkční zobrazení nezpůsobilých ploch a v blízké budoucnosti dojde k implementaci těchto ploch z Portálu AMS do LPIS, což sníží administrativní zátěž ze strany žadatelů při přípravě změnových žádostí.